

สิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(พ.ศ. 2540)

นางสาวธีรดา โสมะนันท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**RIGHTS AND LIBERTY OF PERSONS WITH VISUAL IMPAIRMENT UNDER
THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND (B.E. 2540)**

Miss Theerada Somanand

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491343

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540)

โดย

นางสาวธีรดา โสมะนันท์

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

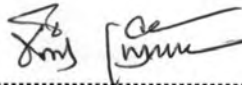
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

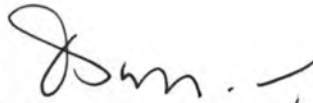
อาจารย์มณฑิยา บุญตัน

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตร์

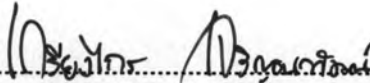

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิติพันธ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชงทอง จันทรางศุ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์มณฑิยา บุญตัน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ณรงค์เดช สรุโฆษิต)

ธีรดา โสมะนันท์ : สิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540). (RIGHTS AND LIBERTY OF PERSONS WITH VISUAL IMPAIRMENT UNDER THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND (B.E. 2540)) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. เกรียงไกร เจริญชนาววัฒน์
อ. ที่ปรึกษาร่วม : อ. มณเฑียร บุญตัน, 287 หน้า.

ด้วยเหตุที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2540) ได้บัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับรองให้บุคคลทุกคนเสมอกันและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยมีให้คำความพิการมาเป็นเหตุผลในการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรม แต่ในทางปฏิบัติปรากฏว่าคนพิการทางการมองเห็น (คนตาบอดและคนสายตาเลือนราง) ไม่สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาบทบัญญัติแห่งกฎหมายของประเทศไทยที่มีความเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นทั้งในแง่การส่งเสริมและการจำกัดสิทธิเสรีภาพ ประกอบกับการศึกษาเปรียบเทียบบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่างประเทศในระดับสังคมโลก สังคมภูมิภาค และกฎหมายของสหรัฐอเมริกา เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองและรับรองสิทธิเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็น เพื่อให้ทราบถึงแนวความคิดและวิธีการในการส่งเสริมและการสนับสนุนให้คนพิการทางการมองเห็นสามารถเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพ ในมิติที่เป็นสากล

ผลการศึกษาพบว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2540) ได้วางหลักการสำคัญเพื่อคุ้มครองและรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันของบุคคลไว้อย่างครบถ้วนแล้ว ปัญหาที่แท้จริงที่ทำให้คนพิการทางการมองเห็นไม่สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เนื่องจากกฎหมายที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งหลักการตามรัฐธรรมนูญขัดหรือแย้งต่อหลักการดังกล่าว และเปิดโอกาสให้มีการใช้ดุลพินิจในการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการแห่งรัฐธรรมนูญ

ผู้เขียนได้นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้หลายกรณี โดยเสนอให้มีการยกเลิกเพิกถอนหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้มีการวางกรอบแห่งการใช้อำนาจดุลพินิจให้มีความชัดเจนเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม และเสนอให้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อจัดอุปสรรคและส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิเสรีภาพโดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของคนพิการทางการมองเห็นเป็นสำคัญ เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้ได้รับความเสมอภาคและความเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมยิ่งขึ้น

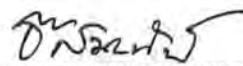
สาขาวิชานิติศาสตร์

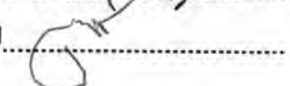
ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

468 62533 34 : MAJOR LAWS

KEY WORD : RIGHTS / LIBERTY / VISUAL IMPAIRMENT / CONSTITUTION / BLIND

THEERADA SOMANAND : RIGHTS AND LIBERTY OF PERSONS WITH VISUAL IMPAIRMENT UNDER THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND (B.E. 2540). THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. KRIENKRAI CHAROENTHANAVAT, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : MR.MONTHIAN BUNTAN, 287 pp.

As the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2540 recognizes human dignity, equality before the law and equal protection without discrimination on the basis of disability. However, in practice, persons with visual impairment (the blind and the low vision) cannot exercise their rights and liberty in par with the others, in spite of the spirit of the constitution. Therefore, this thesis focuses at the study on the provision of Thai laws and regulations related to rights and liberty of persons with visual impairment, both on the promotion and the limitation aspects. The research includes the comparative study of the provisions in foreign countries of world standing and regional standing and the US Laws, particularly on the provisions which protect and recognize rights and liberty of the persons with visual impairment. This comparative study will enable us to learn about the universal concepts and procedures which support persons with visual impairment to exercise their rights and liberty.

The result of this study reveals that the Thai constitution provided all essential principles that protect and recognize human dignity and equality. The actual obstacles to exercise their rights and liberty springs from the conflict between the existing laws and the principles of the constitution as well as the exercise of discretionary power made by any authorized person probably can constitute unjust discrimination, and thereby also not go along with the principles of the constitution.

The author presents various resolutions to the problems as follows. First, to repeal or to amend the existing laws in order to become consistent with the constitution principles; second, to emphasis the scope of discretion to eliminate unjust discrimination and to call for an action to provide laws or regulations to eliminate obstacle and to promote accessibility to rights and liberty of the person with visual impairment should be provided. The consideration of the special needs of persons with visual impairment is dispensable in order to serve them like others in the society.

Field of study Laws
Academic year 2006

Student's signature T-rada S.
Advisor's signature R. Charoenthanavat
Co-advisor's signature [Signature]

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาจาก คณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และท่านอาจารย์มณฑิธร บุญตัน นายกสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ โดยให้ความเอาใจใส่ คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ และคอย ติดตามผลการดำเนินงานของผู้เขียนด้วยดีเสมอมา ผู้เขียนรู้สึกสำนึกในความเมตตากรุณาของท่านเหล่านี้และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ชงทอง จันทรางศุ รองปลัดกระทรวง ยุติธรรม ที่ได้เมตตาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และท่าน อาจารย์ณรงค์เดช สรุโฆษิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณารับเป็น กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสองได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ หรยางกูร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการสืบค้นข้อมูลในส่วนของกฎหมายต่างประเทศ และตรวจแก้บทคัดย่อภาษาอังกฤษให้กับผู้เขียน จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อธนา และคุณแม่ผกาวัลย์ โสমনันท์ บิดามารดาที่รักยิ่งของผู้เขียน ซึ่งท่านได้อบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา คอยให้กำลังใจ ฝึติดิตตามความคืบหน้าในทำงานอย่างใกล้ชิด และคอยให้การสนับสนุนผู้เขียนในทุก ๆ เรื่อง อย่างสม่ำเสมอตลอดมา รวมทั้งญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชา เพื่อนสนิทมิตรสหาย และเพื่อน ร่วมงานทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดทำวิทยานิพนธ์ของ ผู้เขียนมาโดยตลอด รวมทั้งผู้มีอุปการคุณหลาย ๆ ท่าน ทั้งจากสำนักกระับข้อพิพาท สำนักงาน ศาลยุติธรรม สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย และจากหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่ง ผู้เขียนไม่อาจกล่าวถึงในที่นี้ได้อย่างครบถ้วน

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและประโยชน์ประการใดบ้างแล้ว ผู้เขียน ขอเทิดทูนบูชาพระคุณแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนความบกพร่อง ทั้งหลายของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และกราบขออภัย มา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 วิธีการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
บทที่ 2 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ : รากฐานแห่งสิทธิและเสรีภาพของคนพิการ ทางการมองเห็น.....	6
2.1 ข้อพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับคนพิการทางการมองเห็น.....	6
2.1.1 ความหมายของคำว่า “คนพิการ”.....	6
2.1.1.1 ความหมายทั่วไป.....	6
2.1.1.2 ความหมายในเชิงกฎหมาย และข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ ถ้อยคำในกฎหมาย นอกเหนือไปจากคำว่า “คนพิการ”.....	9
2.1.1.3 ข้อสังเกตเกี่ยวกับผลกระทบต่อคนพิการ จากการให้ คำจำกัดความ คำว่า “คนพิการ” ที่ปรากฏในกฎหมาย.....	11
2.1.2 ข้อมูลและลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับความพิการทางการมองเห็น.....	12
2.1.2.1 ความหมายของความพิการทางการมองเห็น.....	13

2.1.2.2 ประเภทของความพิการทางการมองเห็น.....	15
- ระดับของความพิการทางการมองเห็น.....	15
- หลักเกณฑ์การวัดระดับความพิการทางการมองเห็น และ ข้อสังเกตเกี่ยวกับเกณฑ์การแบ่งระดับความพิการ ทางการมองเห็นตามกฎหมายไทยกับมาตรฐานสากล.....	17
- ความแตกต่างระหว่าง "ความพิการทางการมองเห็น" กับ "ความบกพร่องทางการมองเห็น" และผลทางกฎหมาย.....	20
2.1.2.3 สาเหตุของความพิการทางการมองเห็น.....	21
2.1.2.4 ความสามารถของคนพิการทางการมองเห็น.....	23
- ข้อพิจารณา "ความสามารถ" ทางกายภาพ.....	23
- ข้อพิจารณา "ความสามารถ" ในเชิงกฎหมาย.....	25
2.1.3 พัฒนาการด้านทัศนคติของสังคมต่อคนพิการทางการมองเห็น ในประเทศไทย.....	27
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	30
2.2.1 แนวความคิดทางประวัติศาสตร์ และความเชื่อทางศาสนา.....	31
2.2.1.1 แนวความคิดทางประวัติศาสตร์.....	31
2.2.1.2 แนวความคิดตามความเชื่อในทางศาสนา.....	32
1) ความเชื่อในทางศาสนาคริสต์.....	32
2) ความเชื่อในทางพุทธศาสนา.....	35
2.2.2 แนวความคิดในทางกฎหมาย.....	38
2.2.2.1 แนวความคิดของสำนักกฎหมาย.....	38
2.2.2.2 แนวความคิดของนักกฎหมายในกลุ่มประเทศต่างๆ.....	39
2.2.3 ทฤษฎีกฎหมายเกี่ยวกับการรับรองสิทธิเสรีภาพและคุ้มครอง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนพิการทางการมองเห็น.....	43
2.2.3.1 หลักความเสมอภาค (Equality before the Law).....	44
2.2.3.1.1 ความหมายของหลักความเสมอภาค.....	44

2.2.3.1.2	ประเภทของหลักความเสมอภาค	46
2.2.3.1.3	หลักความเสมอภาคที่ปรากฏอยู่ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	48
2.2.3.1.4	กรณีการกระทำต่อคนพิการทางการมองเห็น ที่ถือว่าไม่ขัดกับหลักความเสมอภาค	50
2.2.3.2	หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็น	51
2.2.3.2.1	ความหมายของ "สิทธิ" และ "เสรีภาพ"	52
2.2.3.2.2	ความหมายของหลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ	54
2.2.3.2.3	หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่ปรากฏอยู่ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	55
(1)	การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่ รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้	56
(2)	การจำกัดสิทธิและเสรีภาพภายใต้รูปแบบของ "กฎหมาย" ทำได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นและ ไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและ เสรีภาพมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและ ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง และต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไว้ด้วย	58
ก.	การจำกัดสิทธิและเสรีภาพกระทำได้แต่โดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้	59
ข.	การจำกัดสิทธิและเสรีภาพต้องมีการระบุ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจ ในการตรากฎหมายจำกัดสิทธิ	60
ค.	การจำกัดสิทธิและเสรีภาพต้องมีผลเป็น การทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่	

กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง	61
ง. การจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ จะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและ เสรีภาพนั้นมีได้	61
จ. การจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ต้องกระทำเท่าที่จำเป็น	62
บทที่ 3 สิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นตามกฎหมายต่างประเทศ.....	66
3.1 กฎหมายระหว่างประเทศในระดับสังคมโลก.....	66
3.1.1 วิวัฒนาการการคุ้มครองและรับรองสิทธิและเสรีภาพของคนพิการ ทางการมองเห็นโดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations).....	66
3.1.2 กฎหมายและความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับสังคมโลก ในการ รับรองสิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นในยุคปัจจุบัน	72
3.1.2.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights).....	76
3.1.2.2 ข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการนำเข้าวัสดุอุปกรณ์ในทาง การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม (Agreement on the Importation of Educational Scientific and Cultural Materials).....	80
3.1.2.3 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Declaration and the Rights of Disabled Persons).....	82
3.1.2.4 กฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาส ให้แก่คนพิการ พ.ศ. 2537 (The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities, 1994).....	83
3.1.2.5 อนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพและการจ้างงาน สำหรับคนพิการ ค.ศ. 1983 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ	

(Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Persons) Convention, 1983).....	85
3.1.2.6 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ (International Convention on the Rights of Persons with Disabilities).....	87
3.1.3 สภาพบังคับของเอกสารระหว่างประเทศในระดับสังคมโลก ในการ คุ้มครองและรับรองสิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็น.....	95
3.2 กฎหมายระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค: ภูมิภาคยุโรป.....	97
3.2.1 วิวัฒนาการการคุ้มครองและรับรองสิทธิและเสรีภาพของคนพิการ ทางการมองเห็นในภูมิภาคยุโรป.....	97
3.2.2 กฎหมายและความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคยุโรป ในการ รับรองสิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นในยุคปัจจุบัน.....	103
3.2.2.1 ด้านสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน.....	104
3.2.2.2 ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม.....	108
3.2.3 สภาพบังคับของเอกสารระหว่างประเทศในภูมิภาคยุโรป ในการ คุ้มครองและรับรองสิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็น.....	112
3.3 กฎหมายสหรัฐอเมริกา.....	113
3.3.1 วิวัฒนาการการคุ้มครองและรับรองสิทธิและเสรีภาพของคนพิการ ทางการมองเห็นในสหรัฐอเมริกา.....	113
3.3.2 กรอบความคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา.....	114
3.3.3 กฎหมายต่าง ๆ ที่ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของ คนพิการทางการมองเห็นในสหรัฐอเมริกา.....	116
3.3.3.1 ด้านการประกอบอาชีพ.....	116
ก. รัฐบัญญัติแรนดอล์ฟแชพเพิร์ด ค.ศ. 1936 (Randolph-Sheppard Act of 1936).....	117
ข. รัฐบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพ ค.ศ. 1973 (The Rehabilitation Act of 1973).....	119

ค. รัฐบัญญัติชาวอเมริกันที่มีความพิการ ค.ศ. 1990 (The Americans with Disabilities Act of 1990) ลักษณะ 1 ด้านการจ้างงาน (Title I).....	122
3.3.3.2 ด้านการศึกษาและการข้อมูลข่าวสาร.....	125
ง. กฎหมายแม่แบบว่าด้วยอักษรเบรลล์ (Model Braille Bill).....	125
จ. รัฐบัญญัติการส่งเสริมการศึกษาพิเศษสำหรับบุคคลที่มีความ พิการ ค.ศ. 2004 (The Individuals with Disabilities Education Improvement Act of 2004).....	126
ฉ. รัฐบัญญัติลิขสิทธิ์ (The Copyright Act).....	129
3.3.3.3 ด้านการเดินทาง คมนาคมขนส่ง และอาคารสถานที่.....	132
ช. รัฐบัญญัติชาวอเมริกันที่มีความพิการ ค.ศ. 1990 (The Americans with Disabilities Act of 1990) ลักษณะ 2 ด้านการคมนาคมขนส่งสาธารณะและ ด้านกิจกรรมการทำงานของรัฐบาลสหรัฐและ รัฐบาลมลรัฐ (Title II).....	132
ซ. รัฐบัญญัติการเข้าถึงการขนส่งทางอากาศ ค.ศ. 1986 (Air Carrier Access Act of 1986).....	135
ฅ. กฎหมายแม่แบบว่าด้วยไม้เท้าขาว (Model White Cane Law).....	137
ญ. กฎหมายแม่แบบของมลรัฐว่าด้วยสุนัขสำหรับช่วยเหลือ คนพิการ (Assistance Dog Model State Law).....	141
ฎ. รัฐบัญญัติการขจัดอุปสรรคทางสถาปัตยกรรม (The Architectural Barriers Act).....	143
3.3.3.4 ด้านการเคหะ.....	144
ฏ. รัฐบัญญัติความเสมอภาคในการเคหะ ค.ศ. 1988 (Fair Housing Act of 1988).....	145
ฐ. รัฐบัญญัติชาวอเมริกันที่มีความพิการ ค.ศ. 1990 (The Americans with Disabilities Act of 1990)	

ลักษณะที่ 3 ด้านสถานที่พักอาศัยสาธารณะและ สิ่งอำนวยความสะดวก.....	146
3.3.3.5 ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	147
ฅ. รัฐบัญญัติการเข้าถึงสิทธิในการเลือกตั้งสำหรับคนชรา และคนพิการ ค.ศ. 1984 (Voting Accessibility for the Elderly and Handicapped Act of 1984).....	147
ณ. รัฐบัญญัติการลงทะเบียนเลือกตั้งแห่งชาติ ค.ศ. 1993 (National Voter Registration Act of 1993).....	147
3.3.3.6 ด้านบริการทางการแพทย์และสุขอนามัย.....	148
ด. รัฐบัญญัติสวัสดิการสังคม (Social Security Act).....	148
3.3.4 สภาพบังคับของกฎหมายสหรัฐอเมริกา ในการคุ้มครองและรับรอง สิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็น.....	149
บทที่ 4 สิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นตามกฎหมายไทย.....	151
4.1 กรอบความคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540).....	151
4.1.1 สิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองแก่ประชาชน.....	152
4.1.2 สิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้โดยเฉพาะ สำหรับคนพิการ.....	155
4.1.2.1 สิทธิในการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ.....	157
4.1.2.2 สิทธิที่จะได้รับการสงเคราะห์จากรัฐให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้.....	161
4.2 การจำแนกประเภทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของคนพิการ ทางการมองเห็น.....	164
4.2.1 กลุ่มกฎหมายที่ให้การคุ้มครองและรับรองสิทธิและเสรีภาพของคนพิการ ทางการมองเห็น.....	164
ก. เรื่องความสามารถในการใช้สิทธิทางแพ่ง.....	164

ข. เรื่องสิทธิที่จะได้รับการดูแล.....	166
ค. เรื่องสิทธิในการได้รับการชดเชยจากการกระทำที่ทำให้เกิด ความพิการ.....	166
4.2.2 กลุ่มกฎหมายที่ส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็น...	168
ก. เรื่องการอำนวยความสะดวกในการใช้สิทธิทางการศึกษา.....	168
ข. เรื่องการอำนวยความสะดวกในการใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	175
ค. เรื่องการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการสาธารณะ.....	178
ง. เรื่องการให้มีการสงเคราะห์คนพิการเป็นกรณีพิเศษ และให้เงินช่วยเหลือเนื่องจากการต้องกลายเป็นคนพิการ.....	193
จ. เรื่องการสนับสนุนให้มีการจ้างงานคนพิการ.....	196
4.2.3 กลุ่มกฎหมายที่ลดรอนสิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็น...	197
1) ถ้อยคำที่ว่า “กายพิการ” “กายทุพพลภาพ” “ไม่สมประกอบ”.....	198
2) ถ้อยคำที่ว่า “หย่อนความสามารถหรือสมรรถภาพ” “สูญเสียสมรรถภาพ”.....	199
3) ถ้อยคำที่ว่า “แพทย์ได้ตรวจรับรองว่ามีร่างกายสมบูรณ์ ควรรับเข้าทำงานได้หรือรับรองว่ามีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง”.....	199
4) ถ้อยคำที่ว่า “มีกายหรือจิตไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการ หรืออัยการ”.....	200
5) ถ้อยคำที่ว่า “พิการทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้”.....	206
6) ถ้อยคำที่ว่า “คนเสมือนไร้ความสามารถ”.....	208
4.3 วิเคราะห์บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการลดรอนหรือจำกัด สิทธิเสรีภาพหรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ทางการมองเห็น.....	215
4.4 วิเคราะห์สภาพบังคับของกฎหมายไทยในการคุ้มครองและรับรองสิทธิและ เสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็น.....	216

4.5 วิเคราะห์การดำเนินการในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศของไทย ในการส่งเสริมและบังคับการให้เป็นไปตามสิทธิของคนพิการทางการมองเห็น	220
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	225
5.1 บทสรุป	225
5.2 ข้อเสนอแนะ	231
 รายการอ้างอิง	 236
ภาคผนวก	246
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	287

สารบัญตาราง

ณ

ตาราง

หน้า

- ตารางที่ 1 : ตารางแสดงการประเมินระดับความผิดปกติทางการมองเห็น 15
- ตารางที่ 2 : ตารางแสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการมองเห็นตามระยะทาง
กับอัตราเฉลี่ยของความสามารถในการมองเห็นเป็นร้อยละ (%) 19
- ตารางที่ 3 : ตารางแสดงการเปรียบเทียบอัตราส่วนของความสามารถในการมองเห็น
ของคนพิการทางการมองเห็นในประเทศไทย สหรัฐอเมริกา และ
โดยองค์การอนามัยโลก 19
- ตารางที่ 4 : ตารางเปรียบเทียบลักษณะและประเภทของอาคารตามกฎหมายกระทรวงแห่ง
กฎหมายฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการและกฎหมายกระทรวงแห่งกฎหมาย
ควบคุมอาคาร 179
- ตารางที่ 5 : ตารางเปรียบเทียบมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารโดยตรง
แก่คนพิการตามกฎหมายการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกับมาตรฐาน
สิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการตามกฎหมายควบคุมอาคาร 181

สารบัญภาพ

ด

ภาพประกอบ

หน้า

- รูปภาพที่ 1 : ภาพตัวอย่าง Snellen eye chart 18
- รูปภาพที่ 2 : ภาพตัวอย่างสัญลักษณ์สากลที่แสดงให้เห็นว่าอาคารสถานที่ดังกล่าว
มีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการทางการมองเห็น 190